

Opfordringen til at udtale sig, og af dem har 917 enstemmigt udtalt sig imod den tvungne borgerlige Ægteforening, altsaa for den valgfrie Ordning, 165 har udtalt sig i samme Retning med et Flertal, 12 har svaret: Stemmer ikke, 57 har erklæret sig i modsat Retning med et Flertal mod et Mindretal, og 30 har enstemmigt erklæret sig i modsat Retning; de øvrige har ikke svaret. Det forekommer mig, at disse Tal meget tydeligt viser Berettigelsen af mine Udtalelser. Jeg maa herefter være berettiget til at sige, at Menighedsraadene med et meget stort Flertal har udtalt sig imod den tvungne borgerlige Ægteforening. Det ærede 10de Medlem for 1ste Kreds (Steincke) kommer kun til sit knebne Flertal ved paa den anden Side at regne ikke blot dem, der har udtalt sig imod, enstemmigt eller med Flertal, men ogsaa dem, der har svaret: Stemmer ikke, eller slet ikke har udtalt sig, og endelig de 165, der har udtalt sig for den valgfrie Ordning med et Flertal. Det forekommer mig, at det dog er en noget fri Maade at behandle Tallene paa og at komme til det knebne Flertal, at man saaledes endog tager de 165, der med Flertal har udtalt sig for den valgfrie Ordning, over paa den anden Side. Man nøjes ikke med at stryge dem, men tager dem over paa den anden Side for at gøre Majoriteten kneben. Jeg maa fastholde, at den Opgørelse, jeg har foretaget, stemmer bedre med Aritmetikens Regler.

Steincke: Det sidste kan jeg nu ikke være enig med det ærede Medlem i. Naar man læser hans Tale forleden Dag — og jeg har intet som helst Ønske om ikke at gengive disse Udtalelser loyalt —, staar der følgende: „Endelig har jo, hvad den foregaaende ærede Taler ligeledes nævnte, Menighedsraadene med meget stort Flertal udtalt sig mod den tvungne borgerlige Ægteforening og for den valgfrie Ordning.“ Naar man læser det naturligt, er der altsaa i Menighedsraadene et meget stort Flertal for denne Ordning. Man undersøger da ganske naturligt, hvor mange Menighedsraad der er her i Landet, og faar opgivet, at der er 1790, faar endvidere opgivet, at for denne Ordning har 917 Menighedsraad udtalt sig, og paa det Grundlag synes jeg, man er berettiget til overfor det ærede Medlem at sige, at han kan ikke hævde, at Menighedsraadene her i Landet med meget stort Flertal har udtalt sig. Men er der nogen Grund til at

fortsætte denne Diskussion? Der bliver alligevel ikke et eneste Menighedsraad færre eller flere, der har udtalt sig, og saa kan vi tillægge det den Vægt, hver enkelt af os gør. Ligeledes vil jeg sige til det ærede 7de tingvalgte Medlem (Nordby), at i Stedet for at komme ind paa en nærmere Diskussion vil jeg henvise dette ærede Medlem til at læse Udtalelserne i Folketinget om, hvilken Vægt der kan lægges paa Menighedsraadenes Adresse efter dennes Indhold og efter Sammensætningen. Overfor det ærede 7de tingvalgte Medlem skal jeg dog gøre den korte Bemærkning, at min Udtalelse om, at den valgfrie Ordning kunde føre til eller var Udslag af Uærlighed, aldeles ikke er rettet imod de enkelte kristne eller de enkelte Mennesker, der ønsker kirkelig Vielse, selvfølgelig ikke, den er rettet imod Statsmagtens og Statskirkens Ordning af dette Forhold. Der er altsaa ikke fra min Side noget Ønske om at udvise aandelig Brutalitet imod store Dele af det danske Folk, ikke paa nogen Maade, men jeg siger, at man har som Lovgivningsmagt en Forpligtelse til at undgaa Uærlighed og Hykleri i disse Forhold, og naar det er ganske givet, at Ægteskabets Indstiftelse i og for sig er en borgerlig Handling, og det afgørende ved Ægteskabets Indgaaelse er Pagten, Løftet, imellem de to, saa er det ogsaa rimeligt, at man fra Statsmagtens Side siger: Saa sker den egentlige Ægteskabsindgaaelse ved Statens Myndigheder, ved almindelige, borgerlige Myndigheder; hvorledes de religiøst bevægede Naturer i øvrigt ønsker at faa dette Ægteskab velsignet ad kirkelig Vej, maa blive en Sag imellem dem og Kirken. At jeg „ironiserede“ over Menighedsraadene, kan jeg aldeles ikke give det ærede Medlem Ret i. Jeg søgte kun at vise, at der ikke kunde tillægges denne Adresse den Betydning, som man maatte faa Indtryk af, efter at have hørt de to første Ordførere forleden Dag.

Analogien mellem den Betydning, der skal tillægges Menighedsraadene, og den, der skal tillægges Afstemningen i Folketinget, var mig alt for dybsindig til, at jeg tør indlade mig i nogen som helst Diskussion med det ærede 7de tingvalgte Medlem (Nordby) om dette Spørgsmaal. Jeg synes dog, at han i det store og hele saa alt for mørkt og pessimistisk paa dette Lovforslag og dets Fremtidsudsigter. Jeg beder ham i saa Henseende hente nogen Trøst og et lysere Syn hos sit Partis Ord-